

«Три способи виховання»

трішки наукового та міні-проекція емоційного світу дитини

Про що розповість психолог

У кожній сім'ї своєрідний стиль спілкування. Власне - вміння взаємодіяти з дітьми дуже важлива річ. Ви можете запитати, де знайти час на спілкування, адже сьогодні динаміка життя надто швидка. Усе відбувається поспіхом. Пригадайте, як починається ранок у вашому домі. Зранку ви віддаєте дітям накази, нагадуючи, як вони мають поводитися протягом дня.

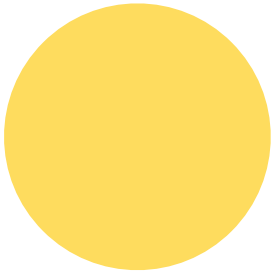
Наступного разу зустрічаємося з дітьми вже ввечері. Спільна вечеря, розмова - саме такі хвилини і створюють сімейний комфорт і можуть згуртувати і зміцнити сім'ю. Однак, знову спілкування обмежується короткими фразами.

Дослідники з питань сім'ї стверджують, що батьки розмовляють із дітьми приблизно 15-20 хвилин на день (повноцінно, а не перекидаються короткими сорвами) . Із них цілих 10-12 хвилин припадає на роздавання наказів.

Тож, не завжди можна змінити своє життя і знайти більше часу на повноцінне спілкування, а ось проаналізувати свої стилі спілкування при вихованні, які впливають на гармонію в сім'ї - можливо та більш реально скорегувати вже найближчим часом.

Отже, стилі батьківської поведінки:

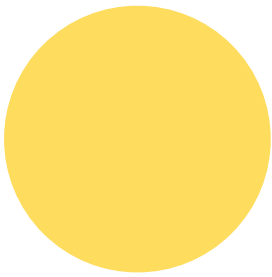

Авторитарний (ВЛАДА)

Батьки віддають накази та чекають їх безумовного виконання. Цей шлях опирається на переконання дорослого, що батьки завжди краще знають і мають рацію завжди. Дитина повинна підкорятися їхній волі і краще без дискусій. Така поведінка батьків викликає в дитини почуття страху, злості, гніву, несправедливості, приниження, сорому. У дитини з'являється переконання, що батьки її не розуміють, можливо не люблять.

Як результат, у поведінці дитини можуть з'явитися опір, брехня, покора, лицемірство, агресія. Дитина думає: **«Ніхто не прислухається до моєї думки, а значить мої думки дурні та нічого не варгі. Я ні на що не здатна, якщо мене треба постійно контролювати, перевіряти.»**

Можливі наслідки для дитини: залежність від думок та оцінок інших, нездатність творчо мислити, самостійно вирішувати проблеми, знижена самооцінки, відсутність віри у власні сили.

Ліберальний (ПОСТУПЛИВІСТЬ)

Слабо або взагалі не регламентують поведінку дітей. На цьому шляху батьки заради «святого спокою» поступаються дитині, хоча це суперечить їхнім почуттям і потребам. Дітям надана необмежена свобода. Вони схильні до неслухняності, імпульсивності. Дитина в такій родині **будує стосунки на рівні вимог: «ДАЙ!», «ХОЧУ!», «НЕ ХОЧУ!», «БУДУ - НЕ БУДУ!».** Тобто дитини почувається у виграші: «Я перемогла. Батьки все зроблять заради мене, потрібно тільки бути впертою».

Можливі наслідки для дитини: у дитини може розвинути імпульсивний спосіб реагування, егоїзм, нездатність підпорядковуватися суспільним та етичним нормам, а також працювати в колективі (виникають проблеми в школі та з ровесниками).

Авторитетний (ДІАЛОГ)

Теплі стосунки. Діти дуже добрі адаптовані, впевнені у собі, у них адекватна самооцінка. Батьки передають важливі для них цінності враховуючи почуття та потреби дитини, а в ситуації конфлікту шукають спільне рішення. Така родина відрізняється високою відповідальністю за дитину і свідомим ставленням до її виховання.

Тому дитина задоволена сама собою, відчуває повагу до власної думки, має почуття власної гідності та відповідальності за свої вчинки. У дитини розвивається впевненість у собі, повага до потреб і почуттів інших.

Отже, ефективний шлях у вихованні – **це діалог, підтримка, прийняття.**

Коментар психолога.

Сім'я – особлива атмосфера, куди дитина несе свою радість і горе, роздуми і сумніви. Саме від сімейного спілкування віє теплотою, турботою про дітей і чуйністю. Гармонійне сімейне спілкування – запорука доброго настрою і душевного спокою дитини. З іншого боку – ніде люди не ранили так боляче, як вдома. Стиль поведінки батьків позначається на становленні дитини. Самооцінка дитини завжди залежить від звернень до неї дорослих, зокрема батьків. Спілкування з дитиною в кожній родині відбувається по-різному, і завдяки не важкій вправі спробуємо зробити висновок, як краще спілкуватися з дитиною.

Результатом повноцінного спілкування є підтримка дитини через розуміння і повагу. Чи завжди, навіть розуміючи, приймаючи свою дитину, ми надаємо їй підтримку? Я пропоную вам познайомитись з Машею (коротка міні-проекція).

Маша прокинулась від сонечка. Почула як на кухні мама звенить посудом. І раптом згадала, що забула розповісти як Тетяни підстриглась. Вискочила на кухню. Мама повернулась.

- Мама! Якби ти знала, яка смішна зачіска була вчора у Тетяни!

- **Чому ти босоніж? - грізно обірвала мама.**

Маша швидко повернулась у свою кімнату, взула капці і прибігла знову.

- **Зуби почистила? Іди вмивайся, а то спізнишся!**

- Ну, мама! – весело посміхаючись, потягнула її за руку Маша.

- **Я кому сказала. Завжди ти всіх відволікаєш!**

Виходячи з ванної, Маша зустріла тата

- **Як довго ти завжди сидиш у ванній! Що там можна робити?**

Настрій ува*

Мама вже фарбувала губи.

- Мамочка - зітхнувши сказала Маша, - мені на чергування потрібна пов'язка у школу.

- **Яка пов'язка, хіба не можна було раніше сказати?**

- Я говорила – тихо сказала Маша.

- **Іди, ми сьогодні всі запізнимося через твою пов'язку.**

Настрій ува*

По дорозі у школу Маша наздогнала вчителя.

- Доброго ранку, Олена Сергіївна, я такий цікавий твір написала...

- **Добре, добре, потім на уроці – відмахнулась вчителька і стала розмовляти з колегами.**

Настрій унає*

Маша ледь дочекалася уроку літератури. Вона вчора весь вечір писала твір, їй так хотілось, щоб її похвалили.

А на уроці Олена Сергіївна довго пояснювала теоретичний матеріал, а Маша чекала, коли ж вже, нарешті, будуть зачитувати домашнє завдання і думала, якими словами почне свою розповідь. Замислившись вона задивилась у вікно.

- **Маша, куди ти дивишся і про що думаєш?**

Після уроку Маша підійшла до вчителя:

- Олена Сергіївна, я хотіла б пояснити...

- **Іди в їдальню, Маша, спізнюємося, і ти не встигнеш поїсти!**

Настрій унає*

В їдальні дуже смачно пахло булочками, але..

- **Де ти була до цих пір. Булочок вже немає, все ж таки не встигла!**

Настрій унає*

Вдома на Машу чекав сюрприз. Приїхала бабуся.

- **Внучечка, а я тобі пиріжечків з капустою привезла.**

- Бабуся, я не люблю з капустою, я люблю з повидлом.

Бабуся образилась і поїхала, не дочекавшись батьків. Маші стало ще гірше – адже прийде мама і розізлиться, а що вона скаже?

Настрій унає*

Уроки робити не хотілось. Ввечері прийшла мама, підійшла до ліжка дівчинки:

- Давай попліткуємо...

А Маша плакала

ДАВАЙТЕ ПОДУМАЄМО:

- Що ви відчували, коли читали розповідь
- Чи хотіла мама та інші дорослі образити дівчинку? А чому ж тоді Маші так погано?
- Ви би хотіли бути на місці Маші?
- Як би ви себе повели наступного разу, якщо були би Машою?

Коментар психолога

Це коротка міні-проекція емоційного світу дитини. Ми не завжди можемо зрозуміти, що відчуває інші, поки не спробуємо стати на їх місце. У спілкуванні з дитиною важливо говорити спокійно і м'яко, навіть тоді, коли ви незадоволені. Слід менше вимагати від дитини і частіше просити її: **«Ти міг би....»**, **«Може зробиш...»**, **«Мені б було приємно, якщо б ти...»**. Не забувайте хвалити свою дитину. Пам'ятайте, дитина не тільки готується до життя – вона вже живе.

